

דע"ת
גדולי הרבנים שלום"א
על מצות עירוב
בשכונתינו בארא סארק יצ"ו

עש"ק פרשת וארא ר"ח שבט תש"ס לפ"ק

יחזקאל ראטה
אבדק"ק קארלסבורג
בארא פארק, ברוקלין, ניו יורק

ב"ה

היות שכבר נעשה תיקון העירוב פה בעירנו ב"פ יצ"ו, והוא עשוי בכל דקדוקי ההלכה באופן שעדיין לא נעשה פה, ועומד תחת פיקוח מעולה מורה הוראה מובהק הגה"צ מוהר"ר חיים יהודה כ"ץ שליט"א אב"ד דסערדאהעלי, בצוותא עם בע"ב חשובים.

וכפי הבנתי, בכגון דא אין זה מנוגד כלל נגד דעת קדשו של מרן רבינו זצוק"ל, וגם אין בזה סתירה כלל לדעת הרבנים הקדמונים נוחי נפש ז"ל, שעד עתה לא הי' המדובר לעשותו באופן מעולה כזה, ובפרט שנתברר כי עירנו מוקף עם ג' מחיצות העשויות בידי אדם כדת וכהלכה, ובכך יכולין הכל לסמוך בהיתר מלמולו.

והשי"ת ישפוט וישכין שלום בקרב ישראל אמן, וע"ז באעה"ח ו' דיום תנוכה ורב חסד

הק' יחזקאל ראטה
אבדק"ק קארלסבורג

שלום קרויז

אבד"ק אודווארי

מח"ס דברי שלום ויח ושאר ספרים עה"ת וסוגיות
יו"ר בית הוראה דהתאחדות הרבנים

בס"ד יום ה' לסדר ולא שמעו אל משה וגו' תש"ם לפ"ק

שני"ך לכבוד אהובי נכדי היקר הרב המאוו"ג לממשלת התורה והיראה, צמ"ס קנקן חרש מלא ישן וכו' כש"ת
מו"ה ישראל אברהם אלטר טויב שליט"א הרב בביהמ"ד תולדות נפתלי בבארא פארק צ"ו

אחדשה"מ מאהבה ועזה, מה שאתה מתמה למה אני עומד בראש המתירים לעשות ולתקן עידוב בב"פ הלא כמה
רבנים אברכים הם נגר עשיית העידוב, באמת קשה בזה לכתוב תשובה ברודה כי במקום שיש ענין
נצחון והכוונה לא לשם שמים, בלא"ה לא יקבלו האמת, מ"מ שלא אהי' כהאי תנא דיליף ריקם לריקם לגמרי אכתוב
מה שיעלה במצודתי בענין זה והבוחר באמת יבחר.

הנת כל יסודות האוסרים תולים ברעת רבינו הקדוש מסאמאר וצוק"ל כי אומרים כי דעת רבינו לפי דעתן היה נגר
עשיית העידוב. הרי יש עדים שדעת רבינו היה ג"כ שיעשו עידוב, וי"א שלא רצה עידוב, וקשה להכחיש מי
שיאנו רוצה להכיר האמת. אמנם זאת הכל מודים שדעת רבינו שלא לעשות עידוב היה היכא דלא יהי' השגחה
טובה ע"י רב מובהק, ואלמלי היה יודע שיהי' השגחה טובה ויעשו העידוב כדת וכדין ע"י ירא שמים וגדול בתורה,
בוראי גם הוא היה מסכים לעשות עידוב - וכן שמעתי בשם הגאון מוה"ר רפאל זלכער זצ"ל מח"ס מרפא לנפש, מה שאמר
לכנו הרה"ג שליט"א ראב"ד הריינים של התאחדות הרבנים, כי הוא היה רר באיסט וייט לפני הרבה שנים ורצה לעשות עידוב שב
ואמר לכ"ק אדמו"ר מסאמאר וצוק"ל שרצה לעשות עידוב, ואמר לו רבינו הק', אם אתה תשגיח על העידוב או תוכל לעשותו. אבל
הרה"ג הג"ל ז"ל לא רצה לקבל על עצמו השגחה תמיד, לכן לא עשה עידוב. הרי דעי' השגחה טובה גם רבינו הסכים לעשות עידוב -
א"כ לפי"ז בעת שנעשה העידוב כדת של תורה ע"י רבנים מובהקים תלמידי חכמים גדולים ובהשגחה יתירה, בוראי
ניחא לי' להאי צדיקא קדישא שיעשו עידוב להציל אלפים מישראל מחילול שבת קודש.

אמנם על עיקר טענת האוסרים כי ע"י עשיית עידוב אף שהוא כשר לכל הדעות מ"מ יצמח פריצות ותערובות
אנשים ונשים ברחובות העיר ויבטל הצניעות וכדומה לזה. הנה עי' בהגהת הרא"ש עירובין (פ"ו) מצוה
גדולה לתקן עידוב, ועי' בהרא"ש בתשובה (כלל כ"א ס"ח) אודות הנדויו להרב אשר חלק על הגדולים שבדור הקדום
לעכב עשיית העידוב ושם נאמר מי שמחמיר גבי עידוב מכשיל הרבים בחילול שבת, ועי' בשו"ת אבני נזר המתעקש
ומונע מלהעמיד עידוב, הוא מחמיא את הרבים ועתיד ליתן את הדין, וזה שיטת רוב הגאונים מדור הקודם ומדורינו
עיי"ש.

וכן נפסק בש"ע או"ח הלכות עידוב, דפסק המחבר מצוה לעשות עידוב, והיחכן דשום אחד מהנושאי כלים על
הש"ע לא כתב על הלכה זו דמה שמצוה לעשות עידוב זהו דוקא אם לא יצא ממשול מהעידוב, כמו שהאברכים
חוששין שמא יצאו הרבה נשים בשוק וכדומה, או שמא יעשה משא ומתן כשבת. ומרלא כתבו על הלכה זו כלום,
מוכח דאין יכולים לברות מלבם איזה סברות כרסיות מה שלא חששו שום אחד מגדולי הפוסקים עד היום. ומאין
לקחו העזה מורי הוראות חדשים אברכים בסברתם החדשים לבוא לחלוק על כל הגדולים הקודמים שלא נזכר
בעשיית העידוב שום חשש כזה, ולחלוק על הראשונים והאחרונים כלי ראי' כלל וכלל ולבטל כל ההלכות ומסכתת
עירובין משום גזירות חדשות שכרו מלבם בסברות כרסיות.

ועי' בספר צפנת פענח מהגאון מראנאמשאו ז"ל שהוא היה מברר כל השאלות מרבני ראשונים, מ"מ כתב
בתשובה (פמח י"ג) לגדול אחד שרצה בסברתו לפסוק נגר הרמ"א, האך רוצה לעקור הלכה קבועה בשו"ע.
ועי' בירושלמי (פ"א דגיטין, וצניעות פ"ו) דתלמיד שהורה שלא כרשות אף כהלכה, אינה הוראה גם כדעבר וכו'.
ומסיים דעכ"פ ח"ו לפסוק היפך מרבדי הרמ"א, אף דיש לנו כח להבריע בראיות ברורות ודוקא לרב גוברי עיי"ש.
ובנידון דידן הכי יש כח לאברכים שבמימינו לבטל מצות עידוב במקום שכתבו הרא"ש ושאר ראשונים והשו"ע רמזוה
גדולה לעשות עידוב, היחכן בסברתם לחלוק ולבטל מצוה זו, אף להחמיר, הרי זה קולא שגורמים עי"ז לחילול שבת,
שהו איסור כרוך והגזירות שלהם הם רק בגדר ספק, בפרט שלא הזכירו בשו"ע וכו'.

ועי' בשו"ת באר משה (מ"ז סימן ע') שכתב ח"ל, ואני איני מסכים לאיסור מטעם גזירות הדרשות והלואי שנשמור את אשר נזכרו בשו"ע ונו"כ, ועי' בשו"ת הרדב"ז החדשות (סי' קס"ג) דאין לחדש חומרות על ישראל, - עי' בס' תורת האשם פ"ת י"ד סי' קי"ו הרתנה להחמיר לנהוג איסור בדבר שלא מצינו שהחמירו חז"ל הוי כמו אפיקודנות ויצא דשכרו בהפסדו, עי' שד"ח כלל פ"ח, ועי' בס' שלחן מלכים ה"ל ציצית דהחושש לדעת יחיד הנזכר בש"ס, יש בו דעת מינות, וכ"ש בדבר שלא נזכר בשום מקום לחוש להאי גזירה דו"ק, ועי' בכ"מ שלא לגזור גזירות וחומרות אם לא נזכר בדברי רבותינו ו"ל, ועי' ביד מלאכי בכ"מ דאין להחמיר בדבר שכתוב בפירוש בשו"ע להתיד - והלואי שישמרו מה שמוטל עליהם, בפרט נגד השו"ע וכל הפוסקים לעשות עירוב להציל את ישראל מחילול שבת. ועי' בגמ' ביצה (דף ע"ז ס"ג) דמי שאינו מתקן עירוב, לקלקל הוא בא כמ"ש רש"י שם.

ועי' עירובין (דף ס"ח) איכא רבנן ואין עירוב בתמי', ועי' תשב"ץ (מ"ז ס"ז) זכות גדול למתקן עירוב. לכן אין לזוז מהשו"ע (סימן ע"ה וסימן ע"ו סעיף י"ג) דמצוה לחזור אחר עירוב. וידוע מ"ש בשם הבעש"ט זי"ע דעשיית עירוב מקרב הנאולה, וזה לא ניהא להם"ם וכת דילי' ורימו בקרא בזע"ם תצע"ד אר"ץ בנביחה עירוב מקוה. ויש עוד להאריך שהאוסרים ישונו בתשובה שלימה ולא יחמשו לבטל דברי הראשונים ח"ו. ואם רוצים לעשות נח"ד לרבינו זצ"ל יש כמה חומרות אשר החמיר רבינו זצ"ל בפירוש כמו בענין בגדי נשים וכדומה, שלא אינם חוששים, רק לבטל השו"ע במכרות כרסיות שלא נזכר בדברי הצדיקים. ובעל הוראה צריך מאוד להתבונן בהוראתו שלא יעשה שום דבר נגד הפוסקים דו"ק הישב. ויש עוד להאריך בזה, אבל די למודי הוראה ידאי שצ"מ לעורר על האמת.

כ"ד וקינד המסיים בקצירת האומר
הק' שלום קרויז
אבד"ק אודווארי

לאחר כתבי זאת, שלח לי רב גדול אחד מן המתירים, מכתב מרב גאון ישיב צדיק אמיתי שליט"א שנכתב ע"י בנו הרב שליט"א לאיסור, ונפלאתי מאוד, כי בשנת תשמ"א היה אסיפה בהתאחדות, והרעיש הגה"צ מפאפא זצ"ל לעשות עירוב, וכל הרבנים שהיו שם יותר מששים רבנים גדולים, ואף אחד מהם לא יצא נגד עשיית העירוב, רק הרה"ג ר' משה ביק זצ"ל שצעק בקול ואמר בי ר' משה פיינשטיין זצ"ל פסק נגד העירוב, ואמר שאם יעשו עירוב אזי הוא יצא מן ההתאחדות. ומחמת שלא רצו לעשות פירוד בהתאחדות פסקו מלדבר מענין עשיית העירוב.

יוחנן בתגרמ"ט זצ"ל סופר
 אב"ד ור"ט דק"ק ערלוי יצ"ו
 ראש ישיבת אהל שמעון
 בעיה"ק ירושלים תובב"א

בס"ד ירושלים ת"ו יום ה' ויגש תש"ס

לבני יקירי תרכ הנאון המפורסם
 מו"ה זלמן דוד ישע"י סופר שליט"א
 רב דקהלת כתב סופר בורו פארק – ברוקלין יע"א

אחדות"ה – אודות שאלתך בשמך ובשם התלמידים היקרים שבעירכם מה דעתי העני' אודות
 העירוב שבעירכם.

הנה כבר תורה זקן ק"ז מן התת"ס זצ"ל בשו"ת הת"ס האו"ח סי' צ"ט שמוטל עלינו החיוב לדאוג
 להציל ולשמור על נשים וקטנים וכו' שלא יכשלו ח"ו בחילול ש"ק בהוצאת דברים קטנים כגון
 מספחה, מפתח רידתם וכו', לכן ראוי וחייב לתקן עירוב המתיר המלטול וכסיום תשובתו ציוה על
 השואל שישתדל בכל עוז לתקן עירוב לבני קהילתו, ועיי"ש בדברות קדשו.

והיות וכפי הודעתך הנה"צ מו"ה פישל הערשקאוויטש שליט"א אב"ד האליץ והנה"צ מו"ה חיים
 יהודה כ"ץ שליט"א אב"ד סערדאהעל שהם גדולי תורה מפורסמים ומורי הוראה מובהקים, עומדים
 על משמרת הקודש בתיקון העירוב על צד היותר טוב בכל פרטיה ודקדוקיה, בודאי יש לסמוך עליהם
 בלי שום פקפק כנלע"ד.

כ"ז כתבתי כנ"ל עבור התלמידים היקרים הסרים למשמעתי.

כ"ד אבך הנאמן דושת"ה כאהבה
 הק' יוחנן בתגרמ"ט זצ"ל סופר

מכתב עוז

מאת הרב הנח"צ מוה"ר חיים יהודה כ"ץ שליט"א
אבד"ק ור"ם סערדאחעלי

בענין הפיקוח ונחיצות העירוב בשכונתינו

בעזרת השם יתברך

הנני להודיע בשער בת רבים לכל שכנינו, שהעירוב הנעשה פה מבינות משכונתינו, נעשה בפיקוחינו והשנחתינו יחד עם ב"ר רבנים נאונים וצדיקים בעלי הוראה מוכתקים שליט"א (אשר מחמת סיבה ידועה א"א לפרט שמותם לעת עתה). ובהסכמת שאר רבני תושבי מקום העירוב, וחרבה רבנים תושבי עירנו יצ"ו - וכן נתמנה מאתנו משגיח תמידי שיפקח על העירוב תמידים כסדרן.

והגם שחל"ת מעולם לא נודקתי לשום השגחה ותחימה והסכמה והמלצה (חוץ מההכרח של רב על בני קהלתו), עכ"ז לגדול יקר ערך חשיבות מצוה רבה דעירובין שמסרו נפשם עלה כל רבותינו נודוי נפש ז"ל זיעוב"י, ועשו כל מיני מצדקי והשתדלות שיהי' עירוב בכל עיר ועיר גדול וקטן בכל תפוצות ישראל ולא חששו לשום טעם וסיבה למנעו, ושמחו בה כמותא שלל רב, וכמו שאנו אומרים שמחים לשמרו ולערב עירובו, ועי' ס' אגרות להם שלמה לוקי הגה"ק משאלמי ז"ל הי"ד מכחנ ע"ט (משנת מר"ג, לאחר שכבר הי' שם אב"ד ל"ג שנים) ח"ל, עלמה נדעו בעו"ה לתקן עירוב פה נהילתנו בהולאה רבה ונקיטוי מאד, ועלה ברעיוני כי הכונה בעירוב כהנ האר"ל שהוא להמתיק הדין ע"צ רי"ז כו ועם העירוב נשפט מ"ג מדות של רמ"מ עכ"ל"ה].

כי הוא מצוה מרכזי סופרים כמ"ש רבינו התת"ם ס' צ"ט, ונדר וסייג ושמירה שלא להכשל בחילול ש"ק בידועים ובלא ידעים אלפי פעמים בשנה, (ויש דברים הנפוצים אצל כלל בני"א ואין היחוס מבורר בשו"ע, כגון כל שמיטה באונים ובתי עינים, מוך ותכשיטי נשים ותכשיטי מפתחות, ומטפות אף ופליט קטן מהשיעור, כפתורים מיוחדים ושאר נפילין לבגדים, שיודי מאכל בפה, יציאה לחוץ עם מים בשערות אורז המבילה וכיו"ב, וכ"ש ענינים הברורים רבאים מסמן לזמן באנשים מיוחדים, כמו לצורך הצלה חולים, ואנשים נכים ומקלוחיהם או בכסא גלגלים, ותרופות שנושאים החולים, ולצורך חולים השוכבים בבית"ח ומשמשיהם ומאכליהם, ולצורך בריח מילה בשב"ק, וכן הנצרכים לשאלת חכם וכיו"ב).

וכברואר בסה"ק גדול בה השפעת מצוה זו לקדש המקום שבו נעשה (מ"ש רמ"ש כסס האר"י הק' בשער האמנות פי' נשגל, ובהקדמת פתחא זוטא כסס פי' אר"י, וכסרים נים להק' נלקוטים ד"ה מננו הרה"ק, כסס הנעש"ע הק' פירוש הפסוק "בעינים חשוד ארץ" [תנאק ג'] זע"ס' ר"ח זכיה עירובין מקוואות, שעי' דברים אלו מנעו והתייחד הארץ, עכ"ל ועי' בהסכמת זקני הרה"ק הג"ל על ס' גדולה רבני ישראל נעש"ע, ... מאמר זה מהנעש"ע שג' דברים אלו הם חלקים ומחלים מאד שצריך לשראל, דהיינו שחטה כשרה משר"צ יר"ש, ושיהי' עירובין בעיר, ותקיה כשרה, ועי"ז יעוד ויקומם הארץ, ויהי

לרצו כפי שזכרנו ונגש הסך היצר אל העם ואמר אליהם שנגע תרחל כי וכמו כפי ויל אפי אן כנס וסת אלא ק"ש נלמד
 מדלי אסת שיטת אסת, עי כפסת מ"צ ע"א לטון חיל כנס רכ"י, ור"י שיטת כנסן אסת, ויל דנרנו כנסנו הן אפי
 אן כנס אלא וסת קר"א 'שנ"ע' - נטריקון שחיסה נקוה עירובין כדלי אסת שיטת אסת עכ"ל"ה).

ובצירוף גדול המכשלה שיש בעו"ה ע"י שופר לעשות צוה"פ כל יחיד בינו לבין שכניו בלי הוראת
 חכם, שהרבה מהם פסולים לגמרי - ע"כ יצאתי חרץ לגרדי ונענית להפצרת העסקנים החשובים בני
 תורה וראי אלקים הי"ו העוסקים במצוה זו בפירור הונם ומאדם חמנם, לחוקם ולסעדם כראוי וכנכון
 לכבוד שמו ית'.

ובכלל ענין חיקון עירובין פה, ידוע לכל שהי' בזה קצת חילוקי דיעות, שהרבה רבנים גאו"צ הסכימו
 לעשות עירוב בכל העיר, ובתוכם כ"ק אממו"ד הגה"צ מסאמבאמהעלי זלה"ה שהי' בעל הוראה מובהק
 מדוד הישן, ואף אמנם שהי' רבנים גאו"צ מאותם שאנו סמוכים על הוראתם, שלא רצו לעשות עירוב,
 (מטעם הידוע להם שלא גילו לנו ככתב), וראינו ושמענו דיעות חלוקות הנראים כסותרים, וכ"א אומר בזה
 הסבר כרצונו זה בבה וזה בבה, ונראה פשוט שלא מחמת שהחזיקו בה לאיסור מצד הרין, אלא שלפי
 המקום והזמן והמצב באותן השנים עדיין לא הי' שעת הכושר לכך לעשותו כתיקונו - אמנם כהיום
 שנתחברו בעלי הוראה יחד עם עסקנים מסורים וסדרנו עירוב מתוקן כהוגן (וממילא כבר יש פה עשרות
 עירובין בכל פינה ופינה וכל רב וחברה לעצמה) יכול כל גפש היפה לסמוך עלה בעין כל העירובין שנעשו לפנינו
 מקדמת דנא בכל ערי ישראל. (והנהגים ע"פ הוראת ועצת חכמים להחמיד שלא למלשל בעירוב הנהג בעיירות
 גדולות או קטנות כמענוות הקין וכי"ב, ימשיכו לנהג כמנהגם וחבא עליהם ברכת טוב).

ועתה אחי ורעי שמחו בד' ועננו את השבת קודש בלי שום מניעה ומכשול, מנוחת
 שלום ושלחה והשקט ובטח, אין פריץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו, כי חדות
 ד' היא מעוזכם, ויכולה היא שתרחם שננצל מכל עקתין בישין, ואל תוך בתיכם
 להניח ברכה, ונזכה בזכותה להנאל בנאולה שלימה כב"א.

הכ"ר ועידא דמן חבריא הבעה"ח היום יום עשיק לסודי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמו רך ד', י"ט מרחשון שנת
 השב"ח מאה"ד לפ"ק.

הק' חיים יהודה כ"ץ
 אב"ד ור"מ דק"ק ערת סעודאהעלי

יעקב יצחק ניימאן
רב דביהמדר
חסידי בעלזא ומחזיקי הדת
מאנטריאל יע"א, קנדה

כס"ד

כ' טבת תש"ס לפ"ק

שוכמ"ס אל כבוד ידידי הרה"ג המפורסם וכו'

קבלתי המכתב של כ"ח, והגם שאין אני מן הרבנים אשר מכתבי יכריע את הענין, הלא ידוע שכבוד ידידי הרב הגאון החסיד שבכהונה מו"ה חיים לייב כ"ץ שליט"א אבדק"ק סערדאהעלי הוא אחר מן המורי הוראות המובהקים אשר רבים סומכים עליו בשאלות גדולות ונחיצות והוראתו בקדושה, וגם כ"ק מו"ר בעל ויחי יוסף מפאפא זצ"ל שהי' אחר מן גדולי הדור סמך עליו ידיו, והרבה יראים ושלמים פונים אליו בשאלות גדולות.

הנה מחשבותיו של כ"ק מו"ר בעל ויען יוסף זצ"ל רואים שהלך בשימת מרן הח"ס ועודד את הפונים אליו בעשיית חיקון עירובין גם במדינתנו, והוסיף שיהא בית דין קבוע שמקבל על עצמו את השגחת העירוב שח"ו לא יבואו לידי מכשול.

ועוד בזכרוני כאשר זכתי ללמוד אצל כ"ק מו"ר ויגד יעקב זי"ע שראינו שנסע בעגלה כסביבות העיר לראות האם הכל בסדר ולפעמים נסע הדיין או הרב מקהילה אחרת וכן הרבה פעמים שלח את חתנו שהי' מורה הוראה מובהק.

ואודות מה שתוששים שקלי הרעת יעשו דברים שהם זילוחא לקדושת הש"ק, הלא בלא"ה במדינות אלו צריכין הרבנים לדרוש ולהוכיח הרבה מפירצות שונות ואז יכללו בדבריהם להניד גודל קדושת שב"ק ושאר ענינים ובעה"י ולמזכירם ינעם ועליהם תבא ברכת טוב.

לפענ"ד הי' דבר טוב להודיע שמי שרצתה להתמיר על עצמו רשאי ואינו נקרא ח"ו אינו מודה בעירוב, וכן ראיתי את כ"ק מו"ר בעל ויגד יעקב זי"ע שאף שהוא בעצמו השגית עליו גחן את תפציו ליד בחור המשמשו (מטפחת אף, מאביק פישקא ושעון). וכן שמעתי מחלמידי הארמו"ר בעל קרן לדוד זצ"ל כאשר עשה העירוב בסאממאר בשבת ראשונה נשא בעצמו חומש לבית המדרש ושוב לא הציא בשבת. ואני מקוה שמודעה כזאת ישקיף הרוחות והקולות יתלון.

ויעזור השי"ת שיקיים תלמידי חכמים מרבים שלום ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום.

ידידו דושה"ט

בברכת כל טוב כל הימים

יעקב יצחק ניימאן

נא לממור פר"ש וברכת הדיוט מעומקא דליבא לכבוד ידידי הרב הגאון מסערדאהעלי שליט"א והקב"ה יעזור שיזכה ויצליח במעשיו מחוך נתח והרבה דקדושה.

מנחם מענדל רובין
באאמ"ו תה"ק זצ"ל"ה הי"ד
בעה"ט שו"ת חבצלת ישורין עדה"שע

שיל"ח

יום ד' לסדר ויקרא בהם שמי חש"ם לפ"ק ברזקלין יצ"ו

כיהודה תעוד הגנו מצטרף בהם לב אל פסק הלכה של הרה"ג והארמור"ם שליט"א שהמצוה לחקן עירוב בעיר חלה גם על שכונת ברזקלין יצ"ו, כ"ז שנעשה באחריות, ע"ד אנ"ש, וע"י רבנים בעלי סמכא. עוד בתשמ"ה כפ' זאת עשו וחיו" כתבתי לחוק עושי עירוב בשכונת ווילאמסבורג יצ"ו – והעתקתי המקורות לכ"ז במאמר מיוחד בפרטת. - כמובן ביד כל אחד לקבל העתקה מהמאמר.

תמצית הדברים:

- א. הלכה קבועה בש"ס ושר"ע שמוטל על הת"ח והרבנים לחקן עירוב בעיר – מסורת רבוה"ק ומנהג אבוה"ק להתאמץ לעשות למעשה עירובין בעיירות קטנות וגדולות בכל בהם, כ"ז שאין שם רה"ר דאורייתא.
- ב. בהמאמר נתברר בראיות מיוסדים שאין לברזקלין רק דין כרמלית כמו העיירות הגדולות באיראפע, ירושלים עיר"ק, וכו'. כן פסק מרן דודי תה"ק ממאמרו זצ"ל"ה, והסכים לזה באחרונה הנאון רמ"פ בעל אג"מ זצ"ל.
- ג. מפורש בש"ס ופוסקים שע"י העירוב מצילין בש"ק רבבות ממכשולים ותקלות, וכן עושים גמילת חסד רב העוד עבוד זקנים, חולאים ר"ל מפלא ונשיא- והצבור בכלל. כמבואר ממקורות נאמנים במאמר הנ"ל.
- ד. שיטת מרן דודי תה"ק זצ"ל"ה הי' תמיד להשתדל לעשות עירוב המקובל מהיי"ט"ל וכשיטתו המוחלטת של החת"ם ותלמידיו. לא נודע לי הטעם למה אמר באחרונה הרה"ג שליט"א שלא יעשו עירוב כאן, ובהמאמר הנ"ל בירדתי ששיטתו אינה ברורה, ובמה אני דלא נייח ליה בנ"ע מדומים שישחמשו עם שמו תגדל לכבול עירובין כאן.
- ה. שיטת האר"י והרה"ו, שיטת הבעש"ט ותלמידיו להתאמץ בכל תוקף לחקן עירובין – וכתבו שיש בזה גם צד מגולה, לעורר רחמים ולכבול רינים, עירוב"ב ע"כ נימ' חסד, רי"ו נימ' גבורה, עירוב אותיות עירוב"ר – ואפשר להוסיף דיות ועירוב גימטריא רפ"ח – רומא תולי עמו ישראל, כיה"ד.
- ו. הגנו פניה בכל לשון של בקשה לזהר על כבוד הרבנות וכבוד הרבנים בעיני הקהל נא ונא האספון! יציאו שני הצדדים ביחד קול קורא לכתוב כ"א את שיטתו ולחתום ביחד ותתקיים עי"ז העשה רבבוד התורה!
- ז. שמעתי מאמ"ו תה"ק זצ"ל"ה הי"ד לדייק בהא דאיתא בירושלמי המתחיל במצוה אומרים לו נמוד, ומרו פו' לי אומרים לו? ובתנחומא איתא נמוד. ופירש שעפ"י הלכה יש רשות להבוע מן המתחיל שתמוד, ואולי נכלל בלשון זה שחיבין לסייע לו לנמוד – וכמכתב זה אני מקיים בע"ה תרווייהו.

ומעומק לב את המסייעים למצות עירוב ישלם ה' פעלם ותהא משבורתם שלימה, ה' יברך את עמו בשלום.

למען האמת בהלכה
הק' מנחם מענדל רובין
באאמ"ו תה"ק זצ"ל"ה הי"ד

חיים ישעי' קעניג

אב"ד ור"מ דקהל חשק שלמה רייאקע
בעמח"ס שו"ת חקי חיים ה"ח

ב"ה

(קמץ מתוך תשובה שנכתב ללאנדאן)

בנידן תיקון עירובין בבורו פארק ע"י צורת הפתח להתיר המלמול אשר היתרו הוא מורוח כמו שנהג כבר מדרות הקדמונים ואנן שליחותיהו דקדמאי עברינן, - כידרתי כבר צידי הדיתר עוד לפני י"ט שנים ושמוטל על חכמי רמתא לתקן עירובין כמבואר בארוכה בשו"ת חתם סופר האו"ח סימן צ"ט עיי"ש, ומי לא יפתח מלשונו הק' שהקולר תלוי בצווארי חכמי העיר ע"י שא"א שמישהו לא יכשל באיסור התצאה בשבת. תשובתי גרפסה בספרי חקי חיים האו"ח ח"א סימן נ"ד - ותדרשנו משם שקשה עלי לכפלו, גם בלתי זה כבר נתפרסם בעת בראש כל חצות יסודות חוקים ע"י רבנים מובהקים גדולי הוראה להתיר המלמול בעידנו בלי שום חשש ומקפוק - אלא שבספרי בתשובה הג"ל המסתי, כי למעשה חושש אני משום שתקין עירובין עלול הוא שיוצמח מזה מחלוקת, ושוא"ת עדיף -

אכן כיון שנשתנה המצב ע"י המגורים עצמן, שהתחילו לעשות לצורך עצמן צוה"פ סביב בתיהם כמבוארותיהם - והעם נמשכו אחריהם - ונעשו פה בבורו פארק וכן בשאר שכונות צוה"פ לעשרות, ע"כ אין עת לחשות ולעבוד ע"י בשתיקה - כי הרבה נעשו בפסול גמור מתחת חסרון ידיעה - וגם הרבה נכשלו בהתצאה חוץ לעירובין כי לא ידעו איה כלות העירובין - לכן פשיטא שעדיף יותר לעשות תיקון ציבורי ע"י בית דין חכמי תורה ובהשגחתם להסיר ממשול מדרך עמי - ולקיים ולחזק תקנת שלמה המלך ע"ה להתיר המלמול בכל העיר ע"י צוה"פ -

ובעת נתעוררתי, כי צוה"פ הוא תיקון גדול גם "עבור יו"ט" - כי העם רובא דרובם אינם מבחינין בין התצאה שיש בו צורך ובין התצאה שלא לצורך, כי פשוט אצלם שלגבי יו"ט לא שייך איסור התצאה - ועיני ראו ולא זר, ואף האברכים שלנו נושאים שלא לצורך כלל - בלי להשים על לבם שנכשלים באיסור התצאה -

איתא כמותד קמן דף ה' ע"א, אמר ר' שמעון בן פוי רמו לציון קברות מן התורה מנין וכו', אביי אמר מהכא ולפני עוד לא תתן מכשול - פירשי' כלומר עשו דבר על הטומאה שלא יהיו נכשלים בה נושאי תרומה וטהרות - כלומר שמוטל על הבי"ד לציון הקברות ובאם לאו, דהיינו שהם בשוא"ת, הרי הם נותנים מכשול על נושאי התרומה - והדברים תמוהים, אי המקום ככל התורה כולה שבשוא"ת יהיו עוברים על לפני עוד לא תתן מכשול - ועב"ח דציבור שאני, דמכשול רבים הוא חמירי - ודן ק"ו, מה התם שאין הכל נושאי תרומה, אמרו שאי תיקון של בי"ד הוא בכלל לפני עוד, וגם המכשול הוא באיסור שימור שהוא לאו שהרי לא יאכלנו כטומאתו, כדמשמע התם בש"ס שחששו רק שלא נמא התרומה עיי"ש - ק"ו הכא שאיסור מלמול נוגע לכל ישראל, אנשים נשים וסוף, וגם הוא שגנת כרת ומקילה שמוטל על חכמי התורה לעשות תיקון ולפענח המכשול ודו"ק -

ואין לנו להתחכם על חכמת שלמה, אלא לילך בעקבי הצאן כאשר נתנו דורות הראשונים, ואף בעיירות ובכרכים הכי גדולים - עיין גליוני הש"ס יבמות ק"ב ע"א ד"ה אם יבא אלי' ויאמר וכו' - כי מנתג העם הוא כרכים לגבי יחיד, ע"כ אם יבא אלי' ויאמר אין חולצין בסנדל, אין שומעין לו, שכבר נתנו העם וכו' וכתוב אחרי רבים להטות, והולכין אחרי שנהגו העם - לשון ספר ישיר לבב בית שני חרד שני פרק ה' - ואין זו אומרת שאנו גוזרין למלטל בתוך בדיקת העירובין, אלא החדול יחדל ויקבל שכר על הפרשה, ואנו נקבל שכר על הדישה - אלו ואלו זכו לקבל שכר שבת מגברי מרומים בנחלה בלי מצרים.

כ"ג חשון חש"ס לפ"ק חיים ישעי' קעניג

ישראל מנחם גרינוואלד

הנדק"ק קהלת יוסף פאפא ז"ל

נס"ד

שלום וכט"ם אל מע"כ ידידי הרב הגה"צ מוה"ר חיים יהודה כ"ץ שליט"א אבר"ק ור"מ סערדאהעלי

אחדשכ"ת, הגני בזה למלאות בקשתו לכאן בכתובים ע"ד העידוב שנתקן פה בשכונתנו ב"פ יצ"ו.

האמת, מה לי לכתוב בדבר שכ"ק אבא מארי זצ"ל כבר האריך בתשו' ויען יוסף מי' קצ"ה לחוק ענין תיקון עירובין, וכתב דאף שהיו מן הגדולים שלא היו מהדרין לעשותו כדי שלא להכניס עצמם בין מחלוקת הפוסקים, עכ"ו אנתנו ראינו לרבותינו זצ"ל שהיו משתדלין לעשות תיקון עירובין כדי להציל ההמון ממכשול כיון שראו רבותינו שנכשלין באיסור התצאה בשבת, ועיין שם מש"כ על כן לא הבנתי מעם הרבנים שרוצין למנוע דבר זה בעיר ניו יארק ממעם שיוכל לגרום קלקול וחלול וקלות, הלא ראינו לרבותינו זצ"ל שלא היו חוששין לזה.

וממשך אבא מארי זצ"ל שם בתשו', ע"ד החילוק שיש בין עיירות שכאיראפא לעיר זה, דשם הי' בכל עיר רב או בי"ד קבוע וכו', אבל כאן בניו יארק דאין כאן בי"ד קבוע, אם יארע איזה שינוי יש לחוש דאיכא דשמע בהא ולא שמע בהא, אבל אם יבולין להמציא ג' רבנים יראים ומובהקים הבקאים בה"ל עירובין ומקבלין על עצמם ההשגחה וההכרזה בכל בתי כנסיות של מחוז זה אם יצטרך, איננו רואה מעם למנוע מלעשות העירובין וכו', ואנשי מעשה ממילה יבינו דיש מקום להחמיר למי שאינו נחוץ לכך, כיון שאין הדתיר אליכא דכו"ע. [זה כתב על מאנהעטן שהי' מבוסס על כמה וכמה קולות].

ועיי"ש ובעוד כמה תשו' שאאמו"ר זצ"ל מאריך לבאר דאין לנו כאן רשות הרבים דאודייתא כלל. [ובפרט כאן בשכונתנו, לאור שנתברר דאיכא ג' מחיצות שנעשו כדי אדם].

ומ"ש שם, שדבריו להלכה ולא למעשה, הדבר פשוט שכתב כן מרוב ענותנותו, כי לא רצה לסמוך רק ע"ע לחוד בענין העידוב כמאנהעטען, אבל מעולם לא זו מלחוק ולעודד את הפונים אליו בענין עשיית תיקון עירובין גם כאן במדינתנו.

ומידי דברי בו, וזכר אוכור כמה השתוקק אאמו"ר זצוק"ל ע"ד תיקון עירובין, ומרגלא בפומי' שדודו ורבו הגה"ק בעל קרן לדוד זצוק"ל מיד בשבתו על כמה הרבנות בק"ק סאממאר, דבר ראשון שעסק בו היה תיקון העירובין, וע"כ חיזק אאמו"ר זצ"ל עשיית העירובין בשכונות החרדיות בברוקלין, ובסוף ימיו השתדל בעצמו בעשיית העירובין בויליאמסבורג, ושלא את אחי הגדול שליט"א לסובב לבדוק את העירובין, יחד עם הגה"צ מהאליין שליט"א ועוד רבנים חשובים, ועכשיו שנתקן צורת הפתחים סביב שכונתנו ע"י הדר"ג שליט"א יחד עם עוד רבנים מובהקים, בודאי שזה הי' רצונו של כ"ק אבא מארי זצ"ל.

וע"כ הגני מצטרף כצידוסי דרבנן לחוק די עושי מצוה דרבים להציל רבים ממכשולי איסור התצאה כשוגג, ובזכות שמירת שבת קדש מכה לנאולה קרובה בב"א.

וע"ו באתי עה"ח יום ד' למדר שמות כ' שבת תש"ס לפ"ק

הק' ישראל מנחם גרינוואלד

קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בארא פארק יע"א

בס"ד, ח' טבת תש"ס לפ"ק

באנו בשורות אלו להבהיר דעתינו לכל אנ"ש בענין העירוב בעירנו בארא פארק יע"א.

הנה גודל מצות ותיקון עירובין ידוע ומפורסם לכל, איך הפליגו כל גדולי הפוסקים, וגדולי ומאורי ישראל שבכל דור ודור, ורבותינו הקדושים צדיקי הדורות הבעש"ט הק' ותלמידיו ז"ע.

וז"ל החת"ס באר"ח סי' צ"ט "והדבר מוטל על הרב הת"ח שבעיר לתקן המבואות, ואם לאו מכשול וקולר העם על צוואר" וכו' עכ"ל.

וגם כאן במדינתנו בדור שלפנינו, השתוקקו מאוד הרבה רבנים גאוני וצדיקים, לתקן עירובין, אלא שהיה התנגדות מכמה גדולים משני טעמים, הן מחשש רה"ר דאורייתא של ס' רבוא בוקעין בה בעירות גדולות, שנחלקו בה גדולי הדורות, ושנית מחשש שלא יהיה מי שישא בעול ובאחריות העירוב לפקח עליו כדבעי.

אמנם כעת נתעוררו כמה מזקני הרבנים גדולים בתורה ומובהקים בהוראה, לתקן עירוב בעירנו בארא פארק יע"א, ובצירוף כמה קהילות חשובות, ואנו נשאלים מאנ"ש כדת מה לעשות, ומה דין העירוב.

ולאחר חקירה ודרישה בשורש הדין ובכמה טיחות לברר מציאות הדברים, נתברר לנו שכעת עירנו בארא פארק יע"א כבר מוקפת בג' מחיצות חזקות שנעשו בידי אדם, שאין עוד החשש של רה"ר דאורייתא, ובר מן דין יש עוד כמה טעמים להקל אשר אין כאן המקום להאריך, ובאופן זה הדבר ברור דאפשר להתיר הטלטול ע"י תיקון צורות הפתח.

ולכן הדבר פשוט שהעירוב הוא מהודר ומובחר מאוד יותר משאר עיירות ישראל אשר עשו בהם עירובין בלי פוצה פה.

אמנם בתנאי שיקימו "ועד העיר" קבוע מרבנים ובעלי בתים חשובים, כמו שהיה נהוג בכל קהילות ישראל, אשר הרבנים יהיו ממונים לפקח על כשרות העירוב בתמידות, ולמנות משגיחים קבועים שיבדקוהו כל ערב שבת, והבעלי בתים החשובים ישאו בעול הכספי וייסדו קופה מיוחדת להחזקת כל צרכיה בריות.

כ"ד הכ"ח לכבוד תיקון ומצות עירוב

נאום שלמה הכהן גראס

נאום שלום פסח לאנגסאם

נאום אשר אנשיל עקשטיין

צבי היילפערן דומ"ץ דקהע"י וויען ב"פ

בס"ד

על דבר העירוב הנעשה פה בארא פארק, אקדמות מילין, לבי עלי דוי אך מענין של מצוה נתגלגל ל"ע מחלוקת הכולל גם בזיון חלול תלמידי חכמים (וכבר אמרו חז"ל (שבת קי"ט) המבזה ת"ח אין רפואה למכתו) ואיסורים הללו של אותה דברים ולשה"ר וכ"ל לכו"ע הם מן העבירות החמורות מן התורה ואין שום דבר שיצדיק לעבוד עוונות פליליות האלו, אף לא גודל מצות עשיית עירוב ואף לא גודל מצות מחאה נגד העירוב. ולמהיר ולגודר שלומים תן.

ובעיקר היתר מלטול ע"י העירוב הנעשה פה, הנה מתחילה התנגדו כמה רבנים לעשייתו, אבל עכשיו שכבר נעשה, הדבר פשוט לענ"ד שיש לסמוך עליו, ובתנאי שיהיה בפקוח מורה הוראה מובהק, ולא גרע משאר עירובין הנהוגין בישראל מקדמת דנא, וארובה בכמה דברים עדיפא מנייהו, וכבר כתב הגאון בית מאיר (סי' שס"ד סו"ס ב') בענין עירוב ראסור להורות שום איסור לאחרים כמה שנתנו ע"פ דעת הרבה מהראשונים והאחרונים, עכ"ד.

המפקקים בעירוב הנעשה פה מצד רה"ר דאורייתא, חוץ משאר הצדדים שיש להקל בזה, הלא הוגד לנו שכבר נתברר שבארא פארק מוקף מג' צדדים במחיצה הנעשה בידי אדם בעומד מרובה על הפרץ, וככה"ג גם מן המחמירים מודים להקל כמ"ש בשו"ת אחיעזר ח"ד.

ומה שמפקקים מצד שיש אנשים שאינם מסכימים להעירוב וצווחין ואומרים שהם אינם רוצים בזכות פת העירוב וכוה אוסרים הם על שאר בני"א, הנה לא ידוע לן אם באמת ישנם אנשים כזה, ואם אמנם נמצאים כאלה, אין אנו יודעים לסוף דעתם מאיזה מדה באו לידי כך להכשיל (לפי דעתם) כל הממלטלים ע"י העירוב, ועכ"פ לדינא כבר דנו קדמאי בכעין זה בדין מי שאינו מודה בעירוב, ואחרון אחרון חביב ראינו תשובה בנידון דידן מהרה"ג אב"ד קארלסבורג שלי"מ א אשר הניף ידו בעים רוחו בכוחא דהיתירא.

ומה שמפקקים מצד שכבר יצא קול קורא מנאונים ברור שלפנינו לאסור העירוב, נראה שהם לא דנו על עירוב כזה כמו הנעשה היום עם כל דקדוקי וחומרי הלכה, נמצא שלא על החיכה זו דנו הם, וככה"ג פשיטא שיכולים המורים לפסוק היום מה שצראה להו (כמ"ש רשב"א חולין ג"ד ע"ב ולהלכה ברמ"א י"ד רמ"ד סעי' ל"א), ומה עוד שעכשיו נתברר שהמקום מוקף מג' צדדים במחיצה הנעשות ע"י אדם, ככה"ג אמרינן אי הוה שמיע להו הוה הדרו בהו (ע"י רמ"א חו"מ סי' כה ס"ם ד').

תבוא לדינא דמותר לטלטל ע"י העירוב הנעשה עכשיו, והחוששים לדעת רבם, ואומרים שאסרו הדבר למגדר מילחא, יחושו ויחמירו לעצמם.

הנה ידוע דעת המשנ"ב (סי' שס"ב סק"ח) לנבי עירוב הנעשה ע"י צורת הפתח, רכל בעל נפש יחמיר לעצמו, אמנם יש לספק ברעתו כשיש עוד סניף להקל כגון בנידון דידן שמוקף מחיצות, אולי ככה"ג גם בעל נפש אין צריך להחמיר, אמנם ידוע שקשה מאד בעירוב לצאת כל הדיעות והחומרות של כל הפוסקים, (ונזכיר קצתם - אולי אינו מועיל ההיקף של ג' צדדים מה"ת כשיש בתוכו פירצה של י' אמות לדעת המשנ"ב אוסרות מה"ת, גם לדעת משכנ"י אולי ל"י ההיתר של החו"א דמחיצה של עומד מרובה מתעלת לרה"ר, גם דעת חרה"ג בעל דברי יציב שאותם שאינם מסכימים אוסרים לאחרים). ולכן ג"ל רבעל נפש דרצה להחמיר יש מקום לחומרתו וטוב לו שיחנה בפירוש שאינו מקבל עליו החומרה רק כלי גדר כדי שאם יצטרך בעתיד להקל לא יאז בהנהגתו חשש גדר.

והו מה שצראה לענ"ד. והרינו מוסר מודעה שכתבתי רק כדי להרכות כבוד שמים בקיום מצות הש"ת, ולכן כל מי שיהי' להדפיס בענין העירוב דברים שיש בתוכם איזה ולול אפילו קל נגד כל בן ישראל, הרינו אוסר לו להצטרף דברי אצל דבריו, כי כתבתי רק לכבוד שמים ולא להיפך ח"ו. והאמת השלום אהבו.

אור ליום ד' לסדר ויהי תש"ם

צבי היילפערן
דומ"ץ דקהע"י וויען ב"פ

בן ציון הכהן שמראמסער

דומ"ץ דק"ק נייטרא ב.ב.

בעוהי"ת

למען אחי ורעי אדברה נא.

התמהמהתי ולא חשתי לבוא על החתום בענין העירוב שבשכונתנו, בארא פארק יצ"ו, כי מרע אחרן קאחינא, ומחובתנו להיות אוהב שלום ורודף שלום, על כן רדפתי ודפקתי על דלתי הרבנים הגאונים שליט"א העוסקים בענין העירוב, האוסרים והמתירים, שיבואו לידי איזה פשרה, לא פשרה כיצד לחוות דעתם בהלכה, כי בזה לא שייך פשרה, אלא באופנים אחרים, שאין כאן המקום לפרטם. אמנם לצערי, לעת עתה לא עלתה בידי, מ"מ לא אומר נואש, ועת לכל חפץ בעוה"י.

ועל של עתה באתי, כי אם אמנם אני איני מהמפקחים על העירוב, וגם לא מועד הרבנים על העירוב, מ"מ באתי בשורות אלו להודיע לכל מאן דבעי למידע הדברים דלהלן:

הנה נידון העירוב דפה, מתחלק לשלשה סעיפים.

א' האם כשיש לשכונתנו צורת פתחים סביב סביב האם מותר למלטל בתוכה בשב"ק. - לענ"דנ שמותר למלטל בה, והארבתי בכיבוד בעוה"י בשיעורי בהל' שבת בש"ק פ' וירא ופ' חיי שרה דהאי שתא, ולא עת האסף פה שורשי ההלכה מש"ס ופוסקים. עכ"פ נראה שמותר למלטל בה, וגם מצוה להיות אחיעור ולאחיסמך להרבנים החשובים העוסקים בה.

ב' האם יש השנחה מעולה על העירוב. - חקרתי ודרשתי היטב, והנה אמת נכון הדבר כי העירוב מכוסם על מדר השנחה מעולה מרבנים מובהקים שליט"א, והשנחה על זה עומד בדרנת ההשנחה שיש על שאר דברים קלים וחמורים שבעירנו.

ג' האם יש לחוש שע"י העירוב יתרכו ברחובות העיר גשמים וילדיהם ושיתהווה בזה פירצה בחומות הצניעות. - אמנם בהשקפה ראשונה היה נראה כי המענה נכונה, אבל נחבונן נא, למה לנו להתחכם יותר מחכמי הש"ס והשו"ע ורבנותינו הקדושים אשר הם המורים לנו דרך החיים מה לקרב ומה לרחק והם הם שחזרו ושנו שמצוה לעשות עירוב, כדי למנוע מחשש חילול שבת החמורה ולהרבות בעונג שבת, ואין זכר ואין רמו בדבריהם למנוע ממצוה זו מחמת חששות כאלו. ופוק חזי מש"כ קדוש זקני רשכבה"ג מרן חתם סופר זי"ע (בשורת האו"ח סי' צ"ט) וז"ל ראוי ונכון לכל קהל עם ישראל בכל מקומות מושבותיהם לתקן מבואותיהם בתיקונים צורת הפתח או שארי תיקונים כיוצא בו וכו' והוא מן השכל ומן המבואר להדיא בדברי חז"ל עכ"ל והאריך שם בדברים חוצבים בגודל המצוה ע"ש. ויש לנו לבטל דעתינו והרגשתנו לדעת רבותינו הקדושים אפ"י במקום שמחמת כוונה לשם שמים נראה לנו אחרת. ובוראי שמצוה הזאת לא תגרום שום מכשול, כי שומר מצוה לא ידע דבר רע.

ברם להוי ידוע, כי ישנם רבנים גאונים שליט"א אשר דעתם כי אסור למלטל בעירוב זה, ממעמים ומעמים שונים, על כן דברי הג"ל, בהיתר ומצות עירוב, לא נאמר כלל וכלל לעדתייהם החשובות, ולכל הרגיל לשואלם בדבר ה' בכל עת ועונה, כי עליהם לשמוע לדעת תורה של רבם ומורם, ואין להם למלטל כלל ע"י עירוב זה, ולא יזונו ח"ו מדבריהם זיו כל שהוא. - וגם אותם המטלטלים כהוראת רבם, יזונו מאוד כבוד הרבנים האוסרים, בגון שלא להכנס לבתי מדרשם כשהוא נושא דבר במרהמיה וכן כל כיוצא בו. ולכן אבקש שלא ידפיסו שום דבר בשמי בענין העירוב אלא אם ידפיסו מכתב זה בשלימותו כי כבוד הרבנים הגאונים האוסרים יקר מאוד בעיני.

והנני כופל שכל מה שכתבתי לעיל בדבר היתר ומצות עירוב הוא רק לאותם החוסים בצלם של הרבנים הגאונים שליט"א המוכרים כן, ודברי הם רק בבחינת איש את רעהו יעוורו ולאחיו יאמר חוק. וה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום.

וע"ז באתי עה"ח ביום ה' לסדר וירא מנוחה כי טוב שנת תש"ס לפ"ק

בן ציון הכהן שמראמסער

גבריאל ציננער
רב דק"ק ומח"ס "נטעי גבריאל"
 ברוקלין, נ"י

בס"ד

יום שנכפל בו כי טוב לסדר וזה זכרי לדר ודר (שמות) תש"ם לפ"ק

כיהודה ועוד לקרא הנני מצטרף בצירופא דרבנן לחזק ידי עושי מצוה לעשות תיקון עירובין בעירנו עיר ואם בישראל כארא פארק לקיים שליחותיהו דרבנן קמאי ששקדו על תקנת עירובין בכל עיר ועיר לתועלת הרבים.

וכן לימדנו כ"ק מו"ר מפאפא זצ"ל שיטת הח"ם ותלמידיו מאורי ישראל בכמה הזדמנויות להשתדל ולסייע לעשות עירובין גם פה באמערקע, כאשר גרפם בספרו כמה תשובות ומכתבים בענין זה, וכן שמעתי ממנו גם בע"פ כמה פעמים, והדבר ידוע בין תלמידיו ובאי ביתו.

וראינו שהיה אצלו עסק גדול וחשיבות עצומה בעשיית עירובין, גם במחנות הקיץ (קעמפ) בשנים הקודמות היה עוסק בה בכבודו ובעצמו, והיה מטפס ועולה מטפס ויורד ע"ג סולם ואילנות לעשותן כדת וכדין, וכן בשנותיו האחרונות היה בודק העירוב בכל ער"ש, וכשלא היה שם איזה שבועות וחזר לקעמפ, בין השאלות הראשונות ששאל, האם העירוב כתיקונו ומי האחראי.

והנה בחלק ההלכה אין כאן המקום להארץ, ותלי"ת יש תח"י חיבור גדול על הלכות עירובין בכל פרטיה ודקדוקיה, ושם מכואר באר היטב היתר המלפול לכתחלה ע"י העירוב דידן בבארא פארק.

אמנם בחלק ההשקפה, ראינו גדול החסרון הנרגש בזמננו, שדור הצעיר לא ידעו ולא יבינו גדול החשיבות והענין של תורת עירובין, שראו גדולי הדורות טובה גדולה לכלל ישראל לזכותם בשמירת ועונג שבת, ודלא כמו שחושבים כעת ההמון שעיקר העירוב הוא לענג תיי גשמיות והרווחה והערמה להיתר מלפול בשבת, אשר באמת אינו כן, כי העירוב נעשה להצלת ישראל מחילול שבת ולזכותם במצות עונג שבת בין לגדולים ובין לקטנים.

ומה שישנם כאלו החוששים שהעירוב יביא ת"ו לידי פריצות והוללות, דבר זו אין לו שחר ויסוד, והמעייין בספרי הפוסקים הדנים באריכות בתיקוני עירובין וגם בעשרות קונטרסים שיצאו לאור כמשך הדורות העוסקים בעניני עירובין לא נזכרו כלל חששות כאלו. ומה גם שמכואר בהארץ"ל ובעש"מ ותלמידיו הק' וי"ע שע"י מצות עירוב נחקרש המקום ומגרש הסמ"א, ולא שמענו מגדולי ישראל חששות כאלו.

ואכתוב איזה ענינים ממה שראיתי מן הנסיון במשך הזמנים אך שתיקון עירובין הוא לתועלת הרבים, ואלו דוגמאות בלכד:

א) מצוי שתינוק נחלה (או בחום גדול) וצריכין להביאו לרופא, ובמדינה זו שאין יכולין למצוא רופא שיבוא להבית, קורין מיד לחברה הצלה, לנסוע לביה"ת הקרוב, וצריך לחלל שבת בהליכתו ובחזרתו שא"א להשאיר בביה"ח, וע"י עירוב יכולין להוליך התינוק בעגלה לקבל עזרה (שבכ"פ יש ביה"ח מאימאנעדים בנבולינו) ואח"כ לחזור הביתה.

(ב) תינוק או חולה ההולך לביה"ח קודם השבת לקבל עזרה רפואית, וכאמצע השבת שולחים אותו בחזרה ואין נותנים לו מקום להשאר שם ומוכרח לחזור לביתו וא"א לילך ברגליו מחמת חליו, וצריך להוליכו עם כסא גלגלים.

(ג) ביולדת שמוכרחת ליסע בשבת לביה"ח ונוטלת חפציה, כי בביה"ח אין להם בגדים הראוי משום צניעות, ויש בזה איסור הוצאה או עכ"פ ריבוי בשיעורין.

(ד) לפני תצדדי הבתים הרבה בע"ב עושים צוה"פ כדי לטלטל שם ואין יודעים לעשותן כדין ונכשלין בכל שבת באיסור הוצאה. וכן יש הרבה שאינן בקיאות בהל' עירובי חצרות ובפרט באפארטמנט בילדינגם.

(ה) שכיח הרבה פעמים כשעושיין שמחה בבית ואין המקום מספיק, שמניחים חפצים במקרר (פרידזשידער) של שכינו, ומביאים המאכלים ע"י עכו"ם, ויש בזה שאלה אי מותר (עי במי' ש"ז ס"ה ובנו"כ שם).

(ו) בפסח שחל בשבת וכדומה שנהוג שהולכים לבית ההורים לליל הסדרים עם כל המשפחה, ומוכרחים לל'ן שם, ויש בזה צער וביטול שמחת יו"ט כי אין להם מקום מנוחה, והדבר מפריע מאוד להורים והוקנים, ואילו הי' יכולים להחזיר לבתיהם אתר הסדר היה בודאי לכל אחד ואחד שמחת יו"ט בשלימות.

(ז) חולים ההולכים עם תרופות בכיסם. (ח) זקנים עם מקלות. (ט) ברילל'ן קריאה שאינו עוזר להליכה.

(י) שכיח הרבה שנשים מוציאות מפתחות שאינם תכשיט גמור.

(יא) הוצאה ביו"ט שלא לצורך, ולכמה פוסקים הוא איסור דאורייתא.

(יב) שאילת שאלות נחוצות ממורי הוראה.

(יג) הבאת תרופה מבית מרקחת (דראג סטא"ר).

(יד) מאות מישראל שומרי שבת אך אין יודעין חומר איסור הוצאה בשבת (כגון יוצאי רוסיא וכדו'), וכל ישראל ערבין זה לזה.

הנה סימנא מילתא שבאותו תאריך שנגמר לטובה העירוב פה עירנו, ביום זה י"ב טבת כותב רבן של ישראל הח"ם בתשו' או"ח סי' צ"ט גודל החשיבות ותועלת בתיקון עירובין.

ויה"ר שבני הדדים בעיר הזאת יהיו שמחים לשמרו ולערב ערובו, ובזכות שמירת שבתות כהלכתו נזכה כלנו "יחד" במהרה לגאולת עולם, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם כב"א.

החותם למען כבוד השבת קודש

נבריא'ל צינגער

בן ציון יעקב הלוי ואזנר

רב דבר"ץ ובית הוראה "שבט הלוי"

דארה"ב, מאנסי נ"י.

תחת נשיאות הגאון מהר"ש הלוי ואזנר שליט"א אב"ד דז"מ ב"ב

בעזרת ד' לם' וירא מנוחה כי טוב י"ג מכת תש"ס לפ"ק

שלו' וכט"ס ורב ישע למע"כ הרה"ג

המפו' כש"ת כמהו"ר חיים לייב בן אבדק"ק סערדאהעלי שליט"א

ואתו עמו חבר ועד הרבנים הגאונים שליט"א, מקימי ומכשירי העירוב דבארא פארק

הנני בזה כיהודה ועוד לקרא, לחזק הני ברכי דרבנן, העוסקים בהקמת העירוב המהודר שבשכונתכם, ושמחתי כאומרים לי שהוא נעשה בהיקף רוב מחיצות, כמתכונת העירובין שהקמנו בשיקאנו - ודענוועד וכו', ואשר פרטותיהן ומעלותיהן, כבר נדפסו בשני תשובות, בשבט הלוי (חלק ח' סי' צ"ז - קע"ז) לא"א מו"ר הגאון מהר"ש הלוי ואזנר שליט"א, ואם כי לא רצה להתערב בנעשה בחו"ל, אבל הביע שמחתו הגדולה ושביעת נפשו ורצונו ביתר שאת, מהקמת עירוב מוכשר ומהודר כזה, אשר מעטים כמותו.

ועל דבר ההסכמה ועידוד שבקשתם, תמה תמה אקרא, היתכן שנצטרך להסכמה, במצות זו, שאנו מצווים ועומדים עליה, כשאר מצוות התורה ודרבנן, ולא עוד אלא שהטילו חוכתה על חכמי העיר ומנהיגיה ביתר שאת, שהם יקימו עירוב בכל אתר ואחר, וכמפורש בש"ס (עירובין ס"ח ע"א) המה ראו ברוח קדשם וקבעו, שאך רק עי"ז ימנע חשש חילול שבת, בטלסול והוצאה מכלל הציבור, ולא בלתו, וכעדות מרן הח"ס זי"ע (או"ח סי' צ"מ).

ולכם מקימי העירוב היקרים נ"י יאמר, חזקו ואמצו, אל תיראו, ואל ירך לבבכם, ולא תגורו מפני איש, ואם יקומו איזה מעוררים כנגדה, הנה אם יעוררו אתכם, בדברים הנוגעים לכשרותה, המו אזניכם כאפרכסת, כי עירוב עיר, שעניני הציבור נשואות אליו, צריך להיות מוכשר ומהודר באופן הנעלה ביותר, וכן מנוהל ע"י ועד רבנים ועסקנים מוכשרים, ולא כקדירה דבי שותפי וכו' ח"ו.

אולם אם יבואו לערער מכח שאר ענינים וגזירות חדשות אשר לא שערום אבותינו, האיך יתכן שיקומו מתנגדים למצוה שבתורה, ובפרט למצוה כזו, שאבותינו ורבנותינו מסרי נפשם עליה, מאז ימות עולם עד היום הזה, וכדברים כדרכונות חוצבים להבות אש שיצאו בזה, מפי הרא"ש, והתשב"ץ, ומרן הח"ס זי"ע, ואתם עמם אלפי רבבות גדולי ישראל ז"ל, שבכל הדורות, ובכל מקומות, וכמבואר בחשובותינו המצורפת.

למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, יתן ה' שיזכו כל המתעסקים בבנינה, להרבות שלום בעולם, אל תיקרי בנייך אלא "בוגייד", יהי שלום בחילך - שלוח בשכונתייך, וכדאיתא בירושלמי, והובא רבינו חננאל (עירובין פ"א ע"א) שתיקוני העירובין - מרבים שלום בעולם.

בן ציון יעקב הלוי בלא"א מו"ר הגאון מהר"ש ואזנר שליט"א

יעקב זיידה

דומ"ץ

וראש כולל מצויינים להוראה

בס"ד, יום כ"א מכת תש"ס לפ"ק

מאלוקי המערכה ישא ברכה וכל טוב כבה, ה"ה הרב הגאון הגדול מופת הדור והדרו
כמוהר"ר חיים ליב כ"ץ אבדק"ק סערדאהעלי שליט"א.

אחרי הברכה כראוי, אבוא בשורותי אלו בדבר העירוב הנעשית בבורו פארק יצ"ו. ואף גם כי ידעתי שאין מכתב זה מעלה ומוריד לעירוב הנעשית כבר ונתקבל בתשואות חן, מ"מ לא אנרע מעד שלישי שאף שאינו מוסיף בהעדות כלל, נענש כשתי העדים האחרים כי הוא נטפל לעוכרי עבירה, וא"כ ק"ו להנמפל לעושי מצוה. ואף כי לא יוסיף תת כוחה, מ"מ נמצאתי לעושי מצוה ובפרט מצוה גדולה כזו אשר חסד גדול הוא לרכבות בני"י, שלא יהיו ידיהם אסודות, כמו שכתב הרמב"ם (בפ"א מה' יו"ט ח"ו) וז"ל, ומוזה הטעם עצמו (של שמחת יו"ט) לא אמרו התנאה ביו"ט, אע"פ שכל התנאה הוא מלאכה שאפשר לעשותה מערב יו"ט, ולמה לא אסרה, כדי להרבות בשמחת יו"ט ויולך ויביא כל מה שירצה וישלים חפציו, ולא יהי כמי שידיו אסודות עכ"ל. הרי חסד גדול הוא להתיר אסורים שיוכלו להולך ולהביא.

ולבר מן דין כבר נכתב הרכה במכתבי הרבנים שליט"א על המכשולות אשר יצאים מבלי עשיית עירוב, ואין צורך לחזור על הדברים אשר כבר נאמרו, רק אוסיף דבר השכיח, שישכח א' בכיסו ויציאנו מבלי להזכר שיש אתו מאומה, ואף שהוא מתעסק בהוצאה דרכן בכרמלית, דלאו דה"ר דאודייתא אתנו, מ"מ הנזכר ברחוב שיש אצלו משהוא ואינו יודע ההלכות, קל לבא לידי שוגג באיסור התנאה. וכן העירוב תיקן גדול הוא ביו"ט, דרוב האנשים אינם יודעים לזהר שלא לטלטל דבר שאינו לצורך היום.

ועל כשרות העירוב, איני רוצה להכנס בזה כי כבר הלכו בו נמושות, ובפרט אשר נודע כי מוקף הוא בשלשה סחיצות העשויות בידי אדם, ובכה"ג לכל הפוסקים אפשר בעשיית עירוב. וע"ד החששות היכולים להיעשות במשך הזמן, כרוך שנמסר הדבר לגדולי הדור וועד רבנים בראשות מעכ"ת אשר יעמדו בפרץ לבלתי יצא מכשול ח"ו, ויכולים לסמוך על זה בלי פקפוק, וכל הסומכים על התכשירים הנעשים במזון ובשאר דברים, אף כי אינם יודעים שהרב סמך עצמו על פוסק א' או התיר בהפסד מרובה, כ"ש וכ"ש שיכולים לסמוך על העירוב שנעשה בהידור רב, וגם הוא דבר הנראה ונגלה לכל.

וכן אין לומר שרב יחיד או כמה רבנים בעיר אין יכולים לעשות עירוב, רק רב העיר או בי"ד קבוע, דדבר פשוט שהדבר מוטל על כל אחד ואחד, והא ההלכה נאמרה בחלק אורח חיים ולא ביורה דעה. אלא דצדיכים לעשותו אלו היודעים ההלכה על בודיה, וזה הרי נעשה ע"י מעכ"ת שליט"א.

ולמענת החוששים מכשול שיכול לצאת מזה שיטיילו אנשים ונשים ברחובות עיר ויכולים לבא לידי עבירה, לזה אמינא שצדיקים היושבים על מדין לעמוד על המשמר, ולא לחקן שלא לעשות עירוב אשר המכשול כבר ישנו תיכף. והא לנו לשון הרמב"ם ז"ל (פ"ו מה' יו"ט הלכה כ"א) חייבים ב"ד להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו מסבבים ומחפשיין בננות ובפרדסים ועל הנהרות כדי שלא יתקבצו לאכול ולשתות שם אנשים ונשים ויבאו לידי איסור עכ"ל. הרי דבריו ברור מללו שאין מחמת זה לאסור התנאה ביו"ט כשאר מלאכות שאפשר לעשותן מאתמול, ושוב לא יהי חשש התקבצות אנשים ונשים, אלא ודאי שאין מחמת זה לעשות שיהיו ידיהם אסודות, אלא לחקן בדרך אחר לעמוד על המשמר שלא יבא מכשול ח"ו, וכמו בכל המקומות אשר יש שם עירוב. ושומר מצוה לא ידע דבר רע ולא יצא ח"ו מכשול, והיה זה שלום.

אחרי הקידה והשתחויו, הצעיר יעקב זיידה

ישיבה וכולל "אהלי יעקב"

ע"ש הגה"ק מהר"י ג"ל אב"ד חוסט ובאיאם

ב"ה. מוצאי שבת-קודש סדר ויגש אליו יהודה, תש"ס

על-דבר העירוב שהתקינו פה בארא-פארק, על-ידי רבנים גאונים שליט"א, המפורסמים ביראתם ובתורתם, וכל הוראתם בקדושה בכל עת ובכל שעה ונושאים בעול צרכי הצבור באמונה-ודאי שהוא נתקן בתכלית הדקדוק ששייך להיות בעירוב של עיר גדולה, מיוסד ומבוסס על-פי פוסקים ראשונים ואחרונים שמפיהם אנו חיים. וגדול כחם של הרבנים שליט"א שהתקיננוהו פה, לסמוך עליהם באמונה, כמו שאנו סומכים עליהם בכל דבר הקשה שמביאים לפניהם.

ומה שבאים לערער על עירוב זה מפני שהיו מחכמי הדור ז"ל שאמרו שלא לעשות עירוב בנוא-יארק רבתי-לע"ד אין ספק כי כל דברי קדשם לא היה אלא בענין אם רצוי לעשות לכתחילה או שלא לעשות, ומטעמים אשר עמהם, אבל כהיום שרבנים מדריכי העם רואים נחיצות לתקן עירוב, והוא בשלימות האפשרית ובפקוח גדול, יש לנו לומר כי אדעתא דהכי לא מנעו כלל וכלל.

ואמנם המדקדקים בכל מקום שיש בו אפילו צדי-צדדים לאיסור לפרוש ממנו, גם כאן נאה להם לנהוג סלסול בעצמם שלא לשאת משא בשבת. אבל ח"ו להתריע ולזלזל בעירוב הנעשה ע"פ חכמים מוסמכים בעיר. ועל כגון דא ייאמר ע"ד מאחז"ל בסוף מסכת מגילה שני ת"ח היושבים בעיר אחת ונוחים זה לזה בהלכה, נתקיים משפטי ה' צדקו יחדיו, משפטים וחוקים טובים אשר יחיו בהם.

וזה מיפיה של אומתינו בתורתה שהללו אוסרים והללו מתירים, וניתן מקום לבעלי הנפש שיחמירו ולכל שאר העם שיקילו. ונתקיים במתקני העירוב שמע הבת-קול "אם חכם בני ישמח לבי גם אנו", בינה זאת.

ואם כי כבר המליצו חכמי המדרש ז"ל " אחד באחד יגשו ורוח לא יבא ביניהם, מלכים מדיינים אלו עם אלו, אני מה איכפת לנו" - ובפרט כי טעם יש בלבי שבעיר של גוים לא יהיה היתר פשוט לשאת, משום שאין עיניהם יפות ברבוי אמהות וילדיהן וכו', מה שלא היה שייך כל כך לפנים, וד"ל. נעתרתי לבקשת חברי וועד העירוב הרה"ג המופלגים הי"ו, לתת ידי הכחה בתמיכת תורת חסד ולחון את פני העיר בתיקוניה העשויים כדת של תורה.

יעקב קאפיל שווארץ

יחיאל יעקב הכהן מיללעד
נ"נ להנהיג בעל פנים מאורות וצלה
אב"ד אייזנשטאם
ראש הכוללים נועם אלימלך, וכ"ת הנדך

בעזהשי"ת

"העירוב" בשכונת בארא פארק, שהוא עפ"י עדות הרבנים הגאונים המובהקים מקום מוקף מג' צדדים במחיצה הנעשית ע"י אדם, ועומד תחת פיקוח של הגה"צ מסערדאהעל שליט"א, הוא דבר נחוץ ותועלת רבה לתושבי שכונתנו להצילם מהרבה מכשולות בחילול שבת קודש "אשר ממש אי אפשר להזהר ממנו" וכלשון שכ' בתשו' חת"ס או"ח צ"ט.

אך כידוע, שבכל העירובין שנהגו ישראל מאז ומעולם, קשה מאוד לצאת כל השיטות של גדולי הפוסקים ראשונים ואחרונים ובפרט חומרות גאוני בתראי, ע"כ עדיין יש מקום לבעל נפש המחמיר בד' חלקי שו"ע לצאת כל שיטות המחמירים, להחמיר על עצמו בהוצאה שלא לצורך.

ובזכות שמירת שבת כהלכתה נזכה ליום שכולו שבת בב"א.

יום ד' לסדר האספו ואגידה לכם, תש"ס לפ"ק

הק' יחיאל יעקב הכהן מיללעד

מכתב הרב הגה"צ מו"ה חיים יהודה כ"ץ שליט"א אב"ד ור"מ סערראהעלי

בעז"ה

ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לראות אחרי הרבה עמל ויגיעה ורוב סייעתא דשמיא בהשלמת תיקון עירובין בשכונתנו ע"ה ב"פ יצ"ו, בצוה"פ כדת וכדין ובחומרות והידורים, עם וועד רבנים גדולי תורה וידאה ובהסבמת וחיוזוק גאוניים וצדיקים מאורי ישראל ורוב רבנים מנהיגי ומנהלי בתי כנסיות ובתי מדרשות שבפה. הן אותם שחתמו בעצמם, והן אותן שחזקוני בע"פ.

אילו פינו מלא שירה כים ולשונינו רינה כהמון גליו וכו' אין אנחנו מספיקים להודות ולהלל שמו ית' העוזר דלים וחונן שפלים על רוב רחמיו וחסדיו אתנו תמיד, ובפרט לזכר' גדולה ועצומה כזו, בזכות אבוה"ק מוסדי דור ודור שמסרו נפשם להרבות תורה ולחוק בדקי היהדות בכל מקומות מושבותיהם, וצדקתם עומדת לעד לדרי דרין, כמ"ש וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו. וגם בכח וזכות השתוקקות הרבנים הגה"צ מהדור הקדום זכרם לחיי עד מאותם שאנו סמוכים על הוראתם שדרו כאן (ובתוכם כ"ק אאמו"ר הגה"צ מסאמבאטהעלי זללה"ה) שהשתוקקו וכמהו שיתוקן עירוב בכאן. ואף שלא עלה בידם בפועל ממש עכ"ז עכ"פ עמדה כח השתוקקות להועיל לדורות הבאים להוציא כן מכח אל הפועל.

ישמחו השמים ותגל הארץ כידוע שכל מצוה ועובדא טבא הנעשית כאן למטה מעוררת שמחה ושפע בכל העולמות ובפרט מצוה רבה וחשובה כזו, (שמצינו בה להדיא לשון שמחה כמו שאחז"ל בעירובין כ"א ע"א בשעה שתיקן שלמה עירובין ונט"י יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני וכו'), שהוא הצלת בני" מאלפי איסורים חמורים של חילול ש"ק בשוגג אף לאנשים ומכ"ש נשים וקטנים וזקנים וחולים ואצ"ל להשוכחים עיקר שבת ח"ו. ומה גם יציבא מילתא לפי מה שגילה לנו האריה"ק זי"ע שע"י תיקון צורת הפתחים ועשיית רה"י מרה"ר מגרשין החיצונים מן המקום וימלא כבוד ד' את כל המקום, כי אין להם רשות לשוט במקום מוגדר, וכעין כל מילתא דצייר וחתום לית להון רשותא כשאחז"ל מסכת חולין ק"ה ע"ב, א"כ ענין זה הוא חיוזוק הדת בכללותה וסיוע לשמירת כל התורה בביטול כחות הרע מן המקום כמובן, ויתכן שגם זה נכלל בפ"י דברי הבעש"ט זי"ע (שהבאנו במכתב הקודם) על הפסוק בועם תצעד ארץ שהוא ר"ת וביחא עירובין מקוואות שע"י דברים אלו תצעד ותתיסד הארץ עכדה"ק.

ותגל הארץ ע"י קיום מצות עונג שבת כתיקונה בלי שום מניעה ומכשול, ונח"ר כללות אלפי אחינו בני" שביקשוני ועוררוני וזרוני ע"ז, והשבת לב אבות על בניו ובני בניו על אבותם על אבותם שיוכלו להסב יחד בסעודת ש"ק ולשוחח בד"ת ומוסר להכנים יראת שמים בלב כל המשפחה, שבעת לפי צוק העתים בני"א מופרדים מאד במשך כל השבוע בהקפת כל הראש ואין פנאי ולב ומוח לשום דבר, ומה גם לקבל שמן משחת קודש אי בעית אימא דברי תורה ומוסר ואי בעית אימא סיפורי צדיקים והנהגת הזקנים ודור הקדום וכו"ב, אלא ביום הש"ק ביום הניח לך ה' מעצבך ומרגוץ כמובן לכל.

ובכן בקשתינו שמוחה בזה לכולנו ליקח יכולת זו שנזדמן לידנו לעבודתו ית"ש, להוסיף ליקח חבל בשירות ותשבחות ושיעורי תורה בלילי שבתות ולאחר הצהרים, (כי אין מניעה כ"כ מפאת שמירת הילדים בבית). וכמבואר במור וש"ע סימן ר"צ ובלשונו הו"ד של שו"ע הרב שם לא ניתן שבתות ויו"ט לישראל אלא כדי לעסוק בהם בתורה שכל ימות החול הם טרודים במלאכתם ואין להם פנאי לעסוק בה בקביעות ובשבת הם פנויים ממלאכה ויכולים לעסוק בה כראוי, לפיכך פועלים ובעלי בתים שאינם עוסקים בתורה בקביעות כל ימי השבוע לא ימשיכו הרבה בעונג אכילה ושתי' בשבת ודי להם בעונג קצת שצדיקים לעסוק בתורה הרבה וכו' שהרי נאמר שבת לה'

אלקיך עכ"ל וכן ליקח הנכדים לשמוע לקח טוב ודיבורי חן וחסד מפי הזקנים שלפעמים, דיבור א' בתורה ובהנהגה טובה ששומעים מהם הנכדים עושה רושם למוכה וחרישה עמוקה בלכם למשך כל ימי חייהם יותר מהרבה דיבורים של אחרים.

ובן יש לעורר הנשים והבתולות שיהיו בעת הליכתן לצורך ברחובות קרי' שיהי' בדרך צניעות בשתיקה ובלחישה ולהטות הצדה כשאנשים עובדים, שיכירו הכל שהן זרע בידך ה' שהבושת והצניעות הוא מומכע בעצם הוייתם, וכן לא ללבוש כנדי פאר היקרים בעת הליכתן חוצה (או כנדי שפלות וקלות המיוחדים רק ללבישה בבית הנקרא בלע"ז לאנגראוב דאסמער) כי מבשילים בזה בני אדם ח"ו והקולר תלוי בצווארן ועיני ה' משוטטות בכל הארץ לתת לאיש בדרכיו ובפרי מעלליו, וכן מעוררות קנאת אשה מחבירתה, וכן קנאה מאו"ה שאנו כעת בגלות ביניהם ועיניהם צרה ברבוי צאצאי בני ומלבושיהם, כמו שהי' ענין זה בעוכרינו כמשך ימי גלותנו כמ"ש הקדמונים ז"ל, והדברים מוכנים לכל ודי בהערה זו.

והנה בענין בירור הלכה באופני היחר תיקון עירובין לעירנו כבר ביררנו מלפנים זה רבות בשנים בעת שעלה התעוררות עשיית עירוב בכרוקלין ואכ"מ וגם הוא משנה שא"צ לאחר הסכמת וחתימת הגה"צ מאורי ישראל שליט"א. ובוודאי ידוע לכל שיש מרבנים גאו"צ ובעלי הוראה הדירים פה המתנגדים או עכ"פ אין דעתם נוחה בעשיית עירוב פה ממעמים שונים זה מזה, וכך הוא דרכה של תורה הללו אוסרין והללו מתירין ולא עלתה על דעת אדם מעולם שיש בזה ולול מצד אחד על השני, ואין אחד יכול לכוף דעתו על האחר וכ"ש לכיטול מצוה רבה לדעת הסוברים כן, וכ"א יחזיק כפי דעת רבותיו שיורוהו, אך לא להרחיב פה בשום אופן שיהי' על דיעה האחרת.

ועוד כדאי להודיע שהוצע כמה הצעות טובות כעין פשרה בין ב' הדיעות ולא עלתה בירינו לעת עתה להשוותם.

ופה מקום ליתן תודה לכל הרבנים שעמדו לימינינו ומעדוני במעשה ודעת וחכמה וכן להנדבנים ועסקנים החשובים שנדכו חלבם ודמם דמים תרתי משמע לתיקון העירוב, שבלעדם ל"ה אפשרות לנו להגיע לתיקונו, ובפרט הרה"ח ר' אפרים יעקב בלומענבערג והרה"ח ר' משה יוסף (ברש"ז) אונמדרפער והרה"ח ר' אברהם ווייס יתברכו בולם מאלקי המערכה אלף פעמים כבה ותהא משכורתם שלימה להתכרך בכל מילי דמיטב בכני חיי ומזוני רויחא וכמ"ס.

ועינינו נשואות לשמים לק' גומר עלינו שלא יצא מכשול מתח"י מעתה וע"ע ונזכה להרחיב גבולי הקדושה נחלה בלי מצרים ולזכות לכל השפעות טובות ברוחניות וגשמיות הכלולות בקדושת מצות שב"ק עד שזוכה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

הב"ד זעירא דמן חברי"א יום ערב ש"ק לסדר למען עשה כיום הזה להחיות עם רב מ"ו מכת שנת ח"ן שב"ת לפ"ק

הק' חיים יהודה ב"ץ

אב"ד ור"מ קהל עדת סערדאהעלי